

Trio d'aspirants

Els tres partits extraparlamentaris illencs que tenen més opcions d'entrar a les institucions autonòmiques per la circumscripció de Mallorca el 2015, Esquerra Unida (EU), UPyD i Proposta per les Illes (PI), aspiren no sols a ser presents al Parlament sinó a ser decisius a l'hora de formar una majoria parlamentària o una altra després de les pròximes eleccions.

Dispersió del vot minoritari. Els comicis locals i autonòmics de maig de 2011 es caracteritzaren per la caiguda del vot del PSOE, el manteniment del sufragi PP i la dispersió del vot dels partits més petits. Amb la conseqüència de la majoria absoluta del PP, amb 35 escons sobre els 59 que formen el Parlament balear.

A la circumscripció de Mallorca els conservadors varen obtenir el 47,7% dels vots; el PSOE, el 24,3%; el PSM –en coalició amb Iniciativa Verda, que és el partit resultant de la fusió entre Els Verds de Mallorca i un petit grup que es va escindir d'EU–, l'11%; la Lliga Regionalista, el 3,7%; Convergència per les Illes, el 3,6%; Esquerra Unida, el 2,9%; UPyD, el 2,2% i ERC, l'1,6%. Quatre anys abans, el 2007, el PP havia registrat el 47,6% dels vots a Mallorca; el PSOE, el 30,7%; el Bloc –coalició entre PSM, Esquerra Unida, Verds i ERC–, l'11,4% i UM, el 8,5%.

És a dir que el PP, amb pràcticament el mateix percentatge de vot, va aconseguir un augment –entre 2007 i 2011– de tres escons per Mallorca, de 16 a 19, que foren els que li donaren la majoria absoluta al Consell de l'illa i, juntament amb els escons assolits a Menorca i Eivissa, al Parlament balear. Com és possible tanta diferència d'escons amb només una dècima de vot més? Perquè el PSOE va perdre molt, sis punts i mig, i sobretot perquè tot l'univers al marge dels dos grans partits es va esmicolar entre moltes propostes que no varen obtenir representació.

Proposta per les Illes, Esquerra Unida i UPyD, avui partits extraparlamentaris, aspiren a ser decisius el 2015.

En efecte, el 2007, entre el Bloc i UM varen concentrar el 20% del vot amb representació al Parlament per Mallorca. El 2011 el Bloc es va dividir entre el PSM-Iniciativa Verda, Esquerra Unida i ERC. El resultat fou que els vots aconseguits per aquestes dues últimes formacions, prop del 4%, es va perdre, és a dir, no va obtenir representació. Al mateix temps, la divisió del centre regionalista i/o nacionalista entre Lliga Regionalista i Convergència per les Illes suposà més d'un 7% de vots que tampoc obtingueren representació, quan el 8,5% d'UM de 2007, que era el partit que ocupava tot aquest

EFE

El líder de PI, Proposta per les Illes, confia d'obtenir representació autonòmica el 2015 i decidir qui governarà les Illes.

espai aleshores, sí que va obtenir representació.

Dit d'una altra manera: l'11% dels vots progressistes, nacionalistes i regionalistes que es *perder*en el 2011, i que el 2007 havien sumat contra el PP, significaren la majoria absoluta conservadora a Mallorca, i també a Balears. O sigui: la màxima dispersió de vot entre els partits petits el 2011 va ser el motiu principal del gran èxit del PP tot i mantenir el percentatge de vot que havia obtingut quatre anys abans, quan es quedà a l'oposició.

Crisi del bipartidisme. Una vegada celebrades les eleccions generals de novembre de 2011, les enquestes començaren a detectar un creixent descontentament amb els partits majoritaris. Pertot arreu i també a Balears. Així com avançava l'any 2012 i els governs del PP –balear, de José Ramón Bauzà, i central, de Mariano Rajoy– retallaven despeses públiques, els ciutadans perdien la seva confiança en el partit conservador, però no l'augmentaven amb el PSOE. Amb la conseqüència que els partits minoritaris creixien molt en intenció de vot.

Va ser quan a les Illes Esquerra Unida, UPyD i el PI començaren a aparèixer en els sondejos d'intenció de vot amb representació assegurada al Parlament per la circumscripció de Mallorca. Així, a l'enquesta publicada per *Última Hora* el 30 de desembre de 2012, realitzada per l'Institut Balear de Estudios Sociales (IBES), que fa

El coordinador general d'EU a Balears, Manel Carmona, espera que EU ajudi a formar un nou Pacte de Progrés que eviti un altre govern de Bauzà.

sondejos d'intenció de vot de forma periòdica a les Illes, s'augurava que si es convoquessin eleccions autonòmiques en aquell moment el PP perdria la majoria absoluta a Mallorca i a Balears. Passaria del 47,7% al 40% dels vots a Mallorca, i de 19 escons a 15. El PSOE perdria poc més d'un punt, del 24,3% al 23%, i un escó, de 10 a 9. El PSM-IniciativaVerda pujaria dos punts, de l'11% al 13% i un escó més, de 4 a 5.

El sondeig s'avenia a la perfecció amb el que deien les enquestes arreu de l'Estat espanyol. Que el bipartidisme anava de rota batuda, que, mentre que el PP baixava molt, el PSOE continuava essent castigat. El resultat era l'augment dels partits minoritaris. A les Illes el fenomen del creixement de la intenció de vot de les formacions minoritàries beneficiava un poc el PSM-IniciativaVerda, però no gaire. Aquesta coalició no recollia, ni prop

Tant el PP com el PSOE segueixen amb molt d'interès l'evolució dels tres partits ara extraparlamentaris: PI, EU i UPyD. Amb més precisió caldria dir que estan pendents de PI i d'UPyD. Perquè, per a ells, EU no suposa cap incògnita. Si la coalició esquerrana obté representació, votarà a favor del PSOE per formar govern, si arriba el cas. Per tant, les incògnites són dues: la regionalista i l'espanyolista, PI i UPyD, respectivament. Dels resultats d'ambdós partits podria dependre el govern que es formi a Balears després de les eleccions autonòmiques de 2015. D'aquí la comprensible atenció

PP i PSOE i els extraparlamentaris

que els prestin socialistes i conservadors.

Des que José Ramón Bauzà ocupa la presidència del PP (2009) la seva obsessió ha estat intentar acotar el creixement d'UPyD a costa dels vots conservadors. Per això ha forçat una línia clarament anticatalanista. D'aquesta manera Bauzà creu tenir assegurat que, en el cas que el partit antinacionalista entri al Parlament, el deixarà governar a ell abans de permetre una alternativa d'esquerra i

nacionalista. Però últimament les coses han canviat lleugerament. José María Rodríguez, líder del PP de Palma, ha influït perquè la cúpula del partit conservador eviti els atacs contra el PI. En conversa amb aquest setmanari, Rodríguez explicà que a ell no li "fa gens de por UPyD, sinó el PI", volent dir que la pèrdua de vots del PP podria anar cap aquest costat i no l'altre. Ha estat molt significatiu que Bauzà hagi tingut les darreres setmanes gestos de distensió

El partit liderat per Rosa Díez, conegut pel seu característic anticatalanisme, podria obtenir representació al Parlament il·lenc.

fer-hi, el desgast que estaven sofrint els dos partits majoritaris. Algú se n'havia d'aprofitar. I aquest algú era el trio d'extraparlamentaris aspirants a tenir representació autonòmica per Mallorca el 2015 i, fins i tot, ser essencials per a formar govern autonòmic: PI, Esquerra Unida i UPyD.

En efecte, segons el sondeig d'intenció de vot esmentat, la unió entre la Lliga Regionalista i Convergència per les Illes, que aleshores eren enca-

cap al PI. Amb la clara voluntat de restaurar ponts amb el partit regionalista, per si el necessita després de les eleccions.

En el PSOE no poden esperar res d'UPyD. Tret que no els mengi vots. La línia política de Francina Armengol és molt catalanista, i per això és fortament criticada pel partit antinacionalista. Per tant, l'única possibilitat que té el PSOE d'arribar al Govern –sempre que no hi hagi majoria absoluta del PP, és clar– és pactar amb el PSM (Més) i –si entra– EU, cosa que dona per feta, i després intentar un pacte amb el PI.

ra partits diferents i no com ara una sola oferta, Proposta per les Illes (PI), podria superar el 5% –mínim per a obtenir representació– i arribar a tenir un escó i possiblement un. Per la seva banda EU tindria gairebé assegurat un altre escó, amb un 5%. Mentre que UPyD igualment superaria el 5% i assoliria un diputat.

En conjunt, doncs, els tres petits partits avui extraparlamentaris se'n durien més del 15% dels vots i almenys 4 escons dels 33 que es trien per Mallorca al Parlament. Dit d'una altra manera: els grans beneficiaris de la caiguda del bipartidisme serien ells tres, que d'aquesta manera no *perdrien* els seus vots, com el 2011.

Al cap de sis mesos, el 30 de juny de 2013, l'IBES tornava a publicar a *Última Hora* una altra enquesta d'intenció de vot. Amb un resultat pràcticament idèntic. Per tant, es podria dir que la tendència pareixia consolidada: que el bipartidisme estava ferit a les Illes i que les petites formacions ara extraparlamentàries serien les que ho determinarien tot el 2015. En això confiaven els líders dels tres partits: Jaume Font, president del PI, Manuel Carmona, coordinador general d'EU a Balears i Juan Luis Calbarro, portaveu a Balears

del partit liderat per Rosa Díez. Tots tres coincidiren a afirmar aleshores que l'empenta que el sondeig indicava per als respectius partits es confirmaria durant la segona meitat de legislatura.

Recta final. En els últims sis mesos no s'han publicat enquestes de vot autonòmic, la qual cosa deixa una mica a cegues les opcions de futur de PI, EU i UPyD. Per a saber si la tendència en intenció de vot continua afavorint aquests tres partits o no, aquest setmanari ha parlat amb el director de l'IBES, Gonzalo Adán, per veure si pot donar llum respecte a com estan evolucionant les tres formacions extraparlamentàries. Sense entrar en detalls, Adán pensa que “després del fenomen de la forta caiguda de la intenció de vot cap al PP i el PSOE, que va ser general pertot i que es va produir el 2012 i part del 2013”, i diria que “ara les coses, d'alguna manera, s'estan recomponent i els dos partits ja no cauen amb la intensitat que ho feien abans”.

Vol dir això que la progressió dels tres petits s'ha estancat? Adán, doctor en psicologia social per la UIB i també professor d'aquesta universitat, no s'engruna els dits. Es limita a dir que “si els dos grans baixen, els minoritaris puguen; i en bona lògica, si PP i PSOE aturen el descens o si fins i tot repuntessin a l'alça, com és fàcil d'entendre això no seria bo per a les expectatives dels minoritaris”.

Adán veu que els tres partits extraparlamentaris mallorquins tenen cadascun una seriosa mancança amb vista a les eleccions: “El gran problema del PI és la manca d'intenció de vot que pateix a Palma, mentre que el problema d'UPyD és l'invers: té intenció de vot significativa a Palma però no als pobles d'interior; per la seva banda, EU depèn en excés del vot socialista: si aquest baixa, ell puja, i a la inversa”.

Al marge d'enquestes, allò que pareix assegurat és que així que es vagi acostant la data d'eleccions el protagonisme polític de PI, d'EU i d'UPyD augmentarà, perquè tot indica que el 2015 aconseguiran no *perdre* els seus vots.

Miquel Payeras